

कृषि सेवा प्रसारमा समूह प्रणालीको प्रभावकारिता

२०७०

अप्सरा श्रेष्ठ

कृषि सेवा प्रसारमा समूह प्रणालीको प्रभावकारिता

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र संकायअन्तर्गत

समाजशास्त्र विषयमा स्नातकोत्तर उपाधिका निमित्त प्रस्तुत

शोध पत्र

शोधकर्ता

अप्सरा श्रेष्ठ

रोल नं. ८१/२०६३

त्रि.वि. दर्ता नं. ६-२-४८-३२७४-२००२

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

पृथ्वीनारायण क्याम्पस

पोखरा

२०७०

सिफारिस - पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र संकायअन्तर्गत समाजशास्त्र विषयमा पृथ्वी नारायण क्याम्पस, पोखरा समाजशास्त्र/मानवशास्त्र विभागका श्री अप्सरा श्रेष्ठले कृषि सेवा प्रसारमा समूह प्रणालीको प्रभावकारिता शीर्षकको यो शोधपत्र मेरो प्रत्यक्ष निर्देशनमा तर्जुमा गर्नु भएको हो । स्नातकोत्तर उपाधिका निमित्त बाह्य मूल्याङ्कनका लागि सिफारिस गर्दछु ।

.....

शोध निर्देशक

रामचन्द्र बराल

समाजशास्त्र/मानवशास्त्र विभाग

पृथ्वीनारायण क्याम्पस, पोखरा

मिति : २०७०।१।०।२३

कृतज्ञता

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्काय अन्तर्गत समाजशास्त्र विषयको स्नातकोत्तर उपाधिको आंशिक आवश्यकता पूरा गर्नको लागि “कृषि सेवा प्रसारमा समूह प्रणालीको प्रभावकारिता” शीर्षकमा यो शोधपत्र तयार गरेकी छु ।

सर्वप्रथम मेरो यो शोधपत्र प्रस्तुत गर्नको लागि अमूल्य समय मिलाई दिनुहुने आदरणीय विभागीय प्रमुख श्री शान्ता भूसालज्यू प्रति अत्यन्तै आभारी छु । आफ्नो महत्वपूर्ण समय अमूल्य सहयोग र सुझाव दिनुहुने यस शोध पत्रको तयारीको क्रममा यसका कमीकमजोरी औँल्याई महत्वपूर्ण सहयोग गर्नु हुने आदरणीय गुरु श्री रामचन्द्र बरालज्यू प्रति आभार एवम् कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु र अन्य गुरुजन तथा शुभचिन्तक मित्रहरु प्रति आभार प्रकट गर्दछु ।

अन्त्यमा यो शोधपत्र तयारीको लागि तथ्याङ्क संकलनमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने यस वालिङ्ग नगरपालिका वडाका वडा पदाधिकारीज्यू, सम्पूर्ण मान्यजन, जिल्ला कृषि विकास शाखाका कर्मचारीहरु तथा सम्पूर्ण उत्तरदाता कृषक समूहहरु धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ ।

अप्सरा श्रेष्ठ

रोल नं. : ८१/०६३

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

पृथ्वीनारायण क्याम्पस

मानवशास्त्र तथा समाजशास्त्र विभाग

पोखरा

विषय सूची

विषय	पृष्ठ
सिफारिश पत्र	
स्वीकृति पत्र	
कृतज्ञता ज्ञापन	
विषय सूचि	

परिच्छेद : एक

परिचय	१-६
१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ समस्याको कथन	२
१.३ अध्ययनको उद्देश्य	४
१.४ अध्ययनको महत्व	४
१.५ अध्ययनको सिमाहरु	५
१.६ अध्ययनको संगठन	६

परिच्छेद : दुई

सन्दर्भ साहित्य समीक्षा	७-२६
२.१ सैद्धान्तिक विश्लेषण	७
२.२ कृषक समूह प्रणालीको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि	१०
२.३ नेपालको कृषि सेवा प्रसारमा समूह प्रणाली	१३
२.४ नेपालमा कृषि प्रसार सेवाहरुका परिवर्तित ढाँचाहरु	१५
२.५ कृषक समूह प्रणालीका मुख्य तत्वहरु	२२
२.६ कृषक समूह प्रणालीका विशेषताहरु	२२
२.७ पूर्व अध्ययन समीक्षा	२३
२.८ अवधारणात्मक ढाँचा	२५

परिच्छेद : तीन

अध्ययन विधि

२७-२९

३.१	अध्ययन क्षेत्रको छनोट	२७
३.२	समग्र र नमुना छनोट	२७
३.३	तथ्याङ्क संकलन विधि	२७
३.४	तथ्याङ्क संकलनमा आईपरेका कठिनाईहरू	२८
३.५	तथ्याङ्क विश्लेषण प्रकृया	२८

परिच्छेद : चार

अध्ययन क्षेत्रको सामाजिक अवस्था

३०-३५

४.१	अध्ययन क्षेत्रको संक्षिप्त परिचय	३०
४.२	कृषक समूहको सामाजिक स्थिति	३१
४.३	जनसंख्याको बनोट	३२
४.४	समूहका अगुवाको शैक्षिक स्थिति	३३
४.६	समूहको आर्थिक स्थिति	३४

परिच्छेद : पाँच

तथ्याङ्कको प्रस्तुतीकरण र विश्लेषण

३६-४७

५.१	तरकारी उत्पादनको लेखाजोखा	३६
५.२	कृषक समूह परिचालनका अभ्यास	३७
५.३	कृषि प्रणालीमा कृषक समूहको भूमिका	३८
५.४	कृषक समूहको संरचनात्मक ढाँचा	४०
५.५	कृषक समूह गतिशीलता	४१
५.६	तरकारी उत्पादनमा कृषकको भुकाब	४४
५.७	तरकारी विक्री तथा आर्थिक उन्नती	४५

परिच्छेद : छ

कृषक समूह प्रणालीले पारेका प्रभावहरु		४८-५२
६.१	कृषक समूहमा रहेर उत्पादन गर्दाका फरकहरु	४८
६.२	कृषक समूहलाई सहकारीकरणमा परिणत गर्ने आधार तयार	४९
६.३	कृषक समूहमा लैङ्गिक सहभागितामा परेको प्रभाव	४९

परिच्छेद : सात

अध्ययनको सारांश, निष्कर्ष तथा सुझावहरु		५३-५५
७.१	सारांश	५३
७.२	निष्कर्ष	५५
७.३	सुझावहरु	५५

सन्दर्भ सूची

अनुसूची १ : अन्तरवार्ता फारम

अनुसूची २ : कृषक समूहको क्षेत्र र समूहमा लैङ्गिक सहभागिता विवरण